

af frø) består af kvælstofsamlende mikroorganismer, der lever i symbiose med planterne og omdanner luftens kvælstof til plantetilgængeligt næringsstof.

Grænserne mellem de enkelte produktgrupper omfattet af loven er flydende, da meget afhænger af, hvordan produktet agtes solgt, og hvordan det anvises brugt. I tvivlstilfælde afgøres produktkategoriseringen af myndighederne i forbindelse med anmeldelse af produktet.

3.2. Produktion i Danmark

Fabrikker, der producerer uorganisk gødning, har tidligere ligget i nærheden af de markeder, de skal forsyne. Tendensen går imidlertid mod sammenslutning af virksomheder i større enheder og koncentration af fabrikker. Nye fabrikker lægges der, hvor råstofferne findes, eller hvor de let kan transporteres til med skib, og hvor energikilderne er. Således ligger der store fabrikker i Nordafrika og på Kola-halvøen, hvor der brydes klippe til fremstilling af fosforholdig gødning. Tilsvarende er der fabrikker i Rusland, hvor der er let adgang til energikilder som olie til brug for fremstilling af kvælstofholdige gødninger, f.eks. ammoniumnitratgødning.

Som en konsekvens af denne udvikling ophørte man i 2004 med at producere faste, uorganiske gødninger i Danmark. Der fremstilles nu udelukkende flydende, uorganiske gødninger på enkelte fabrikker, organiske gødninger (f.eks. af forarbejdet fjerkrægødning) og blandinger af faste gødninger, også kaldet mekaniske blandinger.

I Danmark fremstilles desuden jordforbedringsmidler, som f.eks. kalkningsmidler, sphagnum og kompost.

3.3. Omfanget af handel med gødning, jordforbedringsmidler m.v.

Det fremgår af statistikken over Danmarks forbrug af handelsgødning i gødningsåret 2005/2006 (gødningsåret går fra 1. august – 31. juli), at det samlede forbrug af handelsgødning i 2005/2006 udgjorde 889.600 tons.

Heraf udgjorde forbruget af kvælstof (N) 191.800 tons, forbruget af fosfor (P) 13.500 tons og forbruget af kalium (K) 30.500 tons.

Statistikken bygger på indberetninger fra detailhandelsledet om salget af gødning og jordforbedringsmidler m.v. til den endelige bruger. Handelsgødning anvendt i jordbruget, skove, offentlige anlæg og private haver indgår i statistikken, mens tilførslen af næringsstoffer gennem uforarbejdet husdyrgødning,

kompost og slamprodukter ikke er medtaget, fordi de ikke er omfattet af loven.

Den solgte mængde handelsgødning svarer til en skønnet omsætning på 1.350 mio. kr., idet gennemsnitsprisen i 2005 var ca. 150 kr. pr. 100 kg.

Ifølge Danmarks Statistik importerede Danmark i 2005 handelsgødning for 1.297 mio. kr. Der importeredes 86 % fra andre EU lande, 4 % fra Norge og 10 % fra Rusland.

I 2005 blev der solgt ca. 0,5 mio. tons kalkningsmidler, samt ca. 0,8 mio. m³ sphagnum, voksemedier og kompost, svarende til en værdi af i alt ca. 250 mio. kr.

Produkterne har betydning for produktion af planter i et betydeligt omfang. F.eks. anvendes voksemedier, der sælges til en værdi af 125 mio. kr., til produktion af planter for ca. 3,5 milliarder kr.

3.4. Brugere af og handel med handelsgødning

Handelsgødning anvendes af en bred kreds af virksomheder, der beskæftiger sig med landbrug, skovbrug, gartneri osv. Herudover anvendes handelsgødning også af private haveejere m.v.

Brugere af handelsgødning kan opdeles i følgende tre grupper:

- Jordbrugere (landbrug, gartnerier, skovbrug m.v.), der er optaget i register for gødningsregnskaber, jf. lovbekendtgørelse nr. 757 af 29. juni 2006 om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække.
- Jordbrugere (landbrug, gartnerier, skovbrug mv.), der ikke er optaget i register for gødningsregnskaber, men er momsregistrerede som jordbrugere.
- Ikke-professionelle (visse fritidslandmænd, private brugere, f.eks. haveejere og lignende), der ikke er optaget i register for gødningsregnskaber og heller ikke er momsregistrerede som jordbrugere.

Ca. 55.000 jordbrugere (landbrug og gartnerier) er omfattet af den første gruppe. Denne gruppe skal en gang årligt i deres gødningsregnskab indberette, hvor meget gødning de har anvendt, og hvor meget der fortsat ligger på lager. Som udgangspunkt skal der betales afgift af den kvælstof, der er i handelsgødningen, men denne gruppe er fritaget herfor. Når denne gruppe køber handelsgødning ved en forhandler, registrerer forhandleren købet og indberetter mængden og typen af gødningen til Fødevareministeriet. Indberetningen anvendes i forbindelse med Fødevareministeriets kontrol af gødningsregnskaberne. Hvis en jordbruger omfattet af denne gruppe selv importerer gødning til eget forbrug, skal mængden samt typen af gødning indberettes til Fødevareministeriet i forbindelse med gødningsregnskabet.